15e Jaargang — Curaçao den 28sten Mei 1898. — No. 752

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 27 Mei.

PINKSTEREN.

—o—

De heilige Geest, Wiens wonderbare mededeeling op den Pinksterdag herdacht wordt, was door den Verlosser Zijn leerlingen toegezegd als de Trooster, Die hun overvloedig het gemis van den heengaanden Meester vergoeden zou. Alle waarheid zou Hij hun leeren en tevens zou Hij hun de kracht zijn, in welke zij allen druk, hun in de wereld voorspeld, zegevierend moesten te boven komen. De Trooster, Wiens goddelijk bijzijn hun onontbeerlijk was in den arbeid, tot welken zij door hunnen Heer waren gezonden, maar Wiens komst dan ook hen zou vervullen met een overvloed van vreugde, die de aarde als tot een hemel maakte en hun voor het lijden van dit sterfelijk leven schier alle aandoenlijkheid benam. Trooster metterdaad, omdat Hij, tot in het diepst van het menschelijk wezen doordringend, de geesten verlichtte, de harten verwarmde, den glans van Zijn goddelijk Licht schitteren, het vuur Zijner goddelijke Liefde branden deed niet enkel boven de hoofden van hen, die daar in Jerusalem's opperzaal vereenigd waren, naar het profetisch woord: "Zend Uwen Geest en zij zullen geschapen worden en Gij zult het aanschijn der aarde vernieuwen."

De Geest der waarheid, de Geest der liefde! Dáárom de Trooster, de éénige, Wiens troost de aarde maken kan tot hetgeen zij zijn moet in de liefderijke beschikking Gods, en dus naar den eisch van het door God bovennatuurlijk begenadigde wezen der menschen: een voorportaal tot het eeuwige en volmaakte geluk des Hemels. Want de mensch —van Gods geslacht! — wil kennen en beminnen; maar voorwerp van en middel tot die kennis, tot die liefde, zal hij nergens anders vinden dan in Hem, die zijn oorsprong was en zijn laatste doel moet wezen.

Helaas! elders al te vaak heeft hij ze gezocht! — Niet enkel in den voórtijd, in de dagen toen, met uitzondering van een enkel volk, heel de wereld verzonken lag in een poel van zedeloosheid en verduistering des verstands; maar nog in onze dagen; maar nog na het schitterend wonder van den Pinksterdag, bestendigd in die Kerk, welke naar het woord des Zaligmakers zou zijn als „de stad op den berg", zichtbaar voor ieder, die in oprechtheid des harten zoekt wat hij vinden moet, zijn heil voor dit en voor het andere leven.

Elders heeft men de waarheid gezocht dan in de openbaring des Geestes, die ons werd geschonken! Men heeft ze gezocht in een driest ontkennen van het goddelijk recht op onderwerping van het menschelijk verstand aan Gods geheimenissen. — In een meewarig schouderophalen voor de achterlijkheid dergenen, die nog geloofden aan wonderen, als getuigenis van goddelijke tusschenkomst; — in een aanvankelijken twijfel althans aan de eerste waarheden, die haar grondslag, haar reden van bestaan dan zouden moeten vinden in den menschelijken geest alleen; — in een, zoo niet geheel dan ten minste gedeeltelijk wegcijferen van de Godheid, waar het geldt den kring van het menschelijk weten en denken voortdurend verder uit te zetten. De leer der Kerk, nu ja! men had er niets tegen dat zij aan de menigte, aan het groote publiek werd voorgehouden; men wilde wel aannemen dat voor het onontwikkelde volk in "het geloof" iets goeds was te vinden, mits..... de zoogenaamd ontwikkelden maar vrij bleven om, op min of meer openlijke wijze, met den eenvoud der geloovigen den draak te steken. Waarheid, men zou ze vinden — meenden men — door een steeds omvangrijker studie van de natuurwetenschappen, door een steeds dieper nasporen van de schatten die in den schoot der aarde liggen verborgen, door meer van nabij den blik te slaan langs de eindelooze banen van het hemelgewelf. Waarheid, men zou ze vinden in de empirie alleen en daarom.... weg met alle bovennatuurlijk gezag, met alle geloof en een geestelijke wereld, die boven het bereik onzer zinnen ligt!

De uitkomst heeft bewezen hoe dwaas dit zoeken was. Of klinkt het ons niet tegen uit den mond van hen, die de vertegenwoordigers der wetenschap mogen heeten, het troosteloos *ignoramus et ignorabimus*. Wij weten het niet en wij zullen het nooit weten?

En waar men, de Liefde van den Geest Gods afwijzend, elders gezocht heeft, was men daar soms gelukkiger? Waar de levensregel door het Sinaï des Nieuwen Verbonds voorgeschreven beschouwd werd als een vroom bedrog op zijn hoogst, waar men de vrijmaking des vleesches gepredikt heeft als de hoogste wet van menschelijk kunnen, heeft daar de uitkomst meer bevredigende tooneelen te zien gegeven? — Laat ze antwoorden, de rampzalige slachtoffers van een onchristelijke en daardoor verdierlijkte maatschappij! De werkman, wien men met zijn geloof aan een vergelding hiernamaals den ijver en den lust heeft benomen tot het volbrengen zijner vaak harde dagtaak: het kind, dat men door de ontkenning van zijn verantwoordelijkheid voor een alwetenden Rechter den krachtigsten prikkel onthoudt tot een echt zedelijk leven; de vrouw, welke men door haar de waardigheid te ontzeggen, die het geloof haar toekent, verlaagt zelfs tot beneden het peil, waarop het oude heidendom haar had doen zinken! — Laat ze antwoorden, de muren der gevangenissen en der krankzinnigengestichten en hospitalen, waar vaak veel meer zedelijke dan stoffelijke ellende wordt geleden! Laat ze spreken ook, de paleizen der geldkoningen van onze eeuw, die een nieuwe en schrikwekkende kwaal heeft aan te wijzen in de *levenszatheid*, waardoor zoo menig menschelijk bestaan op misdadige wijze moedwillig wordt verkort. Men zou de oude zedenwet straffeloos kunnen opheffen, meende men, en daarvoor in de plaats zou men de vrijheid geven, die door den mensch zou worden aangewend tot louter menschwaardige daden, die de gouden eeuw, aan welks bestaan in het verleden men niet geloofde, tot werkelijkheid maken zou voor de zonen van onzen tijd, voor de deelgenooten aan eene nieuwe beschaving. Klinkt de verzekering niet als een spotternij, waar wij de samenleving onzer dagen zien?

De volken gewapend tot de tanden, verpletterd onder lasten, wier druk aanhoudend werd verzwaard, —overal verwarring en wantrouwen en in de onderste lagen der maatschappij een sombere en wrokken-

FEUILLETON.

LORD BARCHESTER.

—o—

— Pa último bez mi ta bisa bo, Gerard, koe es asunto ai mester caba, Lord Barchester dici, ora é tabata na mesa di desert coe su sobrino.

— Ki asunto?

— Es asunto di Dabbs, bo sabi masjar bon kiko mi ta meen, bo ta comprendé masjar bon koe ta un cos, koe no por toema lugar, koe ta un cos di sin huicio di bo parti.

— Pa único respondi di Gerard, hende por a tendé noema un sorto di grunjido subteráneo despues di a bati cinici for di su sigar.

— I aunké bo moenstra koe bo tin mas conocementoe koe toer hende di mundoe, Lord Barchester a sigi papia, toch mi kier pa es cos ai stop. Dabbs mes ta un hoben despreciable i jioe di un condenado i su jioe tin ocho anja mas koe bo i é ta mes mal criá koe é ta mahos. No ridiculizá bo! Pa es matrimonio ai, no conta nunca coe mi consentimentoe.

— Dabbs no por juda koe é ta jioe di un condenado,

— No, naturalmente é no por juda, ma es koe ta hecho no por bira berde mas. I mi no ta gusta di bira famia di ningun hende, koe nan tata tabata castigá pa gobierno. También é ta orguljoso coe su placa koe el a gana koe coempramentoe i bendementoe di carner na Australia. Mi ta pidi bo anto, ainda un bez mas Gerard, di no sigi enamorá e mucha muger, com ta jamé, Cherry mi ta keré.

Ma es heredero di Lord Barchester tabata henteramente di otro idea.

— I di oenda anto bo ta keré koe lo mi por paga mi debé?

— Esai ta depende na cuantoe é ta monta.

— Wel, bruto calculá, mi ta keré di diez na diez cinco mil.

Lord Barchester a lamanta for di su stoel ketoe i coeminza camna bai-bini den kamber.

Alafin e dici: Mi no sabi absolutamente koe bo tabatin mester di asina tantoe placa, lo mi no molestia bo mas coe palabra. Sin duda bo a keré koe mi ta muchoe mas ricoe di loké realmente mi ta. Al contrario, pa mi no cai den mân di ciertoe hende, mi tin di biba masjar primir. Mi ganamentoe ta solamente loké mi coenucoenan ta doena mi; i bo mes sabi com poco nan ta doena es tem aki. I sin embargo mi ta keré di por procura bo es suma ai si bo doena mi bo palabra koe bo ta stop es asunto di Dabbs.

Es lord nunca a comprendé es caracter interesado di su sobrino.

— Aunké koe ta contra bo gusto; lo mi cumpli coe mi deseo.

Tabata importé poco koe su tio tabata contra su casamentoe, é tabata único heredero i toer cos lo mester keda pé.

— Larga mi bisa bo ainda un bez mas Gerard; corda bon kiko bo ta haci. Ta hopi tempoe caba koe mi a toema lugar di bo tata, com bo por kier poné un duele asina na mi coerazon di kier casa coe un muger henteramente contra mi gustoe.

Tin hopi moza ricoe di bo estado i di bo edad, pakiko bo kier baha bo na casa coe jioe di un bendedó di carner? Bam, corda ainda un seman mas.

— Pa stop coe toer palabra inútil, larga mi bisa bo koe mi a comprometi caba coe senjorita Dabbs.

— De la manera bo kier casa contra mi gusto.

— Mi no por haci di otro manera.

— Bai anto for di mi bista, no larga mi mira bo nunca mas aki. Tantem koe mi ta biboe, mi no kier tin nada mas di haci coe bo.

Noticia di casamentoe di Gerard tabata publicá i di toer camina nan tabata felicité coe su moza ricoe.

E tabata recibi es felicitacionnan frioe, i é tabata consega su amigoenan di haci mescos asina liger koe ta posibel.

Anochi promé koe dia di casamentoe, es bieuw Dabbs a doené un *cheque* di 18.000 Libra esterlina.

— Regla toer bo asuntonan, i sobrá pa bo pasa bo luna di miel, es comerciante di carner dici coe un cara orguljoso di un berdadero *parvenu*.

— I Lord Barchester no kier tin nada di haci mi ni coe Cherry? é tabata sigi papia, wel mi mes lo bai cerca djé. Pasobra coe gustoe lo mi kier pa majan lo é ta na ceremonianan di matrimonio. Bo ta bai coe mi?

— Masjar danki; Gerard a respondé i el a bai pasa su último anochi liber den un Club.

E miljonario a larga anuncié cerca es noble bieuw, koe el a haja ta sinta den grandeza solitaria despues di desert ta toemando binja.

— Mi mes a bin combida bo aki, pa ta presente na solemnidadnan di majan, el a grita for di den porta.

— Ta duel mi koe lo mi no por tin es placer ai, es Lord a respondé secamente.

— Majan mi mester ta presente na un igual cos asina, koe mi a doena mi palabra basta dia caba. Majan un amigoe bieuw di mi ta casa.

— Mi ta keré, koe bo sobrino tin mas derechi.

— Permiti koe mi mes dicidi esai, senjor.

— I awor mi ta bisa bo, koe es cos ai mester caba, es comerciante di carner dici mientra el a bati coe su manoe riba mesa, pakiko bo no kier koe mi jioe ta casa coe bo sobrino?

— Pasobra mi ta considera un casamente coe bo jioe masjar abao di estado di mi sobrino.

Sorto di unionnan asina, semper ta caba desgraciado, esai ta un di mi motibonan.

Dabbs a bati su pia abao duroe i é dici:

— Si bo no por doena bo sobrino basta placa pa su sacoe, anto é tin razon di buské otro un otro....

Lord Bachester a lamanta para i el a a hala un klok. Un bez un criar a presenta.

— Saca Señor Dabbs afó.

de vijandschap tegen de meer bemiddelden, die straks zich lucht geeft in het werk van geweld en verwoesting, dat herinnert aan de dagen van Genseric en Attila.

In dien nood der tijden sprak onze H. Vader de Paus onlangs het woord van genezing, toen hij de katholieke wereld vermaande, door een eenparig gebed, den Geest Gods over dien bajert af te smeeken. Reeds eenmaal — in den aanvang der tijden — zweefde die Geest over den afgrond en bracht orde en schoonheid en vruchtbaarheid. Dat wonderwerk Zijner liefde, wij bidden van daag vooral dat Hij het herhale, het bestendige, het bevestige in de zielen van zoovelen, die van den weg der waarheid, den weg des heils zijn afgeweken!

Dit niet alleen — wij die het voorrecht bezitten ons de levende tempels van den Geest Gods te mogen noemen, wij willen ons beijveren, in de mate van het vermogen ons geschonken, de werken te doen van dien Geest ten bate ook dergenen, wier afdwaling ons met zooveel zorg voor de toekomst vervult. Wij zullen dat doen, naar de vermaning van Christus' Stedehouder, allereerst door de beoefening der liefde — het gebed — voor de vereeniging van al degenen, die in dien Geest hun God en Schepper erkennen, door in onzen omgang met hen blijk te geven van de gevoelens, die ieder oprecht Christen ten opzichte zijner in Christus medeverlosten bezielen moeten. Wij zullen dat doen, niet minder door de verdediging der waarheid; door, zooveel en waar wij kunnen, de heerschappij te breken van den geest des twijfels en des ongeloofs, door welken onze tijd zich ziet geteisterd.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernementsbesluiten.

Blijkens van Zijne Excellentie den Heer Minister van Koloniën ontvangen mededeeling is bepaald, dat, wat de Koloniën en het buitenland betreft, de dag van aanvaarding der Regeering door de Koningin en niet de dag der beëediging en inhuldiging, de nationale feestdag is; terwijl de kerkelijke overheden in Nederland eveneens dien dag hebben gekozen voor de godsdienstige viering.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 25 dezer maand, N° 2.0, is aan den Heer A. C. DA COSTA GOMEZ, onderwijzer 3e. klasse alhier, tot herstel van gezondheid, een maand binnenlandsch verlof verleend met vergunning om zich naar Venezuela te begeven.

Kerkelijke berichten.

Morgen Pinksterzondag zal de Apostolische Vicaris Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS onder de Pontificale H. Mis, welke ten negen ure begint, de H. Priesterwijding toedienen aan den Eerwaarden Heer A. ELLIS, die Maandag den tweeden Pinksterdag ten acht ure in de Sint-Annakerk te Otrabanda zijn eerste plechtige H. Mis zal opdragen.

***

Maandag omstreeks half vijf vertrokken van hier per *Prins Willem II* van den *K. W. I. M.* naar Holland de Weleerwaarde Heeren J. MEIJKNECHT en A. HELLING, Priesters van het Curaçaosche Vicariaat. Vele vrienden en belangstellenden deden hun uitgeleide. Beide Eerwaarde Heeren hopen het volgend jaar hier terug te keeren.

***

Verleden week Zaterdagmorgen kwam hier met de *Centro America* van de maatschappij *La Veloce* aan Z. D. H. Mgr. GASPARRI, Titulair Aartsbisschop van Cesarea en buitengewoon Delegaat van den H. Stoel bij de republieken Peru, Bolivia en Ecuador. Na de Katholieke stichtingen der stad bezocht te hebben, zette Z. D. H. Zondag met de *Centro America* de reis voort.

***

In het begin der volgende maand vertrekken uit Holland de Weleerwaarde Paters RAYM. WAHLEN uit het klooster van Huisen, REG. BURGERS uit het klooster te Langenboom alsmede drie Eerwaarde Broeders, allen van de Orde der Predikheeren. De WelEerwaarde Pater BURGERS, is bestemd voor de Curaçaosche Missie en de WelEerwaarde Pater WAHLEN zal optreden als professor aan het Seminarie te Schependomveld, waar ook de drie Eerwaarde Broeders worden geplaatst.

Havennieuws.

In plaats van Maandag zal de volgende week de *Gouverneur Van Heerdt* Dinsdag van hier naar Aruba vertrekken.

***

Het Engelsch ss. *Abydos*, dat door de *Red D Line* gecharterd is, heeft den 21sten Mei met bestemming naar Curaçao New-York verlaten. Dit schip kan dus omstreeks Dinsdag hier zijn.

Het Engelsche ss. *Salamanca*, eveneens in dienst van de *Red D Line*, vertrekt den 4den Juni uit New-York naar Curaçao. Met beide booten kunnen de mails uit Europa hier verwacht worden.

***

Zondag vertrok uit onze haven de Engelsche boot *Restornel*, die geladen met steenkolen verleden week Vrijdag wegens een defect aan de machine hier binnenliep. De *Restornel* kwam van Cardiff en is naar La Guaira gegaan. Er zijn er, die vermoeden, dat de lading der *Restornel* in het geheim bestemd was voor het Spaansch eskader, dat twee weken geleden onze haven aandeed, doch dat deze boot hier te laat aankwam. Het defect aan de machine, dat overigens zeer onbeduidend was, moest in dat geval een voorwendsel zijn om onze haven binnen te komen.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Antonio Braschi, L. Bitter, Servi Filiberte, C. J. Gorsica, Miguel y Jose A Guerrero, Tenack Ton, Harry, Rosalia Hart, Catalina de Henriquez, M. Lambert, Joseph Norwood, A. Oirie, Willem Schotborgh, Towmann.

Leger.

De Weledel Gestrenge Heer E. C. BAUSSE, 2e Luitenant der Infanterie O. I. Leger en tijdelijk met verlof hier aanwezig, die voor den tijd van twee jaren gedetacheerd is bij de landmacht in West-Indië, in te gaan op den dag, waarop hij in actieven dienst zal worden gesteld, komt hier in garnizoen.

Dientengevolge wordt de Weledel Gestrenge Heer P. F. W. VAN ROMONDT, 2e Luitenant der Infanterie van het Nederl. Leger en thans hier gedetacheerd, overgeplaatst naar Suriname en zal deze Officier met de eerstvolgende gelegenheid van den *K. W. I. M.* zijne nieuwe bestemming volgen.

***

Volgens een telegram hier den 21sten dezer ontvangen, is het nieuwgebouwde stalen pantserschip *Friesland*, dat aangewezen is om naar ons eiland te stevenen ter eventueele bescherming van Nederlandsche belangen in de West-Indische wateren wegens de vijandelijkheden tusschen Spanje en de Vereenigde Staten den 26sten te St. Thomas aangekomen. Heden omstreeks half een viel het hier binnen, na vooraf in zee onze haven gesalueerd te hebben.

Het bevel over de *Friesland* is opgedragen aan den kapitein ter zee L. A. H. LAMIE. De overige officieren, die aan boord zijn geplaatst, zijn: de kapt.-luit. t. z. J. D. HEINING, als eerste officier: de luits. t. z. 1e kl. L. E. A. T. TER HAAR en A. VAN DER DRIESEN MAREEUW; de luits. t. z. 2e kl. H. G. SURIE, H. E. BARON VAN ASBECK, J. P. F. POOL en JHR. H. H. ROELL; de adelborsten 1e kl. H. W. BUIJS, J. S. E. DE JONG, J. C. TOLLENAAR, H. P. PRILLEVITZ, N. J. VAN LAER, W. C. A. VINK, D. R. SCHUITENMAKER, J. H. HOLTAPPEL en F. J. WITTEVEEN; de 1e luit. der mariniers J. VAN HAAFTEN, de off. van gez. 1e kl. W. M. MERTENS (arts), de off. van gez. 2e kl. dr. T. BIJLEVELD (arts), de off. van adm. 1e kl. F. H. A. VAN DER BRUGH, de adj.-administrateur M. MEINESZ, en de off.-machinist 1e kl. B. J. VELDERMAN en de off-machinist 2e kl. J. A. SCHELL.

De *Friesland*, gebouwd op de werf van de Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij te Rotterdam, werd den 16den Februari van dit jaar in dienst gesteld. Deze bodem van ongeveer gelijke type en afmetingen als de *Holland* en de *Zeeland*, heeft een lengte van 93.30, een breedte van 14.78 en een diepgang van 5.40 M., met een waterverplaatsing van 3900 M3. zeewater van 1026 K. G. Het schip heeft drie dekken, als: het opperdek, kuildek en tusschendek. Daaronder is het ruim, en ter hoogte van het tusschendek is het gepantserde dek geplaatst, dat op de bekende wijze eenigszins bol naar het boord toeloopt, en daar, waar het dek het boord raakt, beneden de lastlijn is gelegen. Het dek is van staal en heeft een dikte van 50 mM. de commandotoren is voorzien van een stalen pantser ter dikte van 100 mM.

De stoomwerktuigen hebben een vermogen van 9250 indicat. paardenkracht; men rekent op een vaart van 20 mijl per uur. Er is bergplaats voor 800 ton steenkolen, en het drijfvermogen wordt, behalve door de cellenconstructie onder het pantserdek, door waterdichte schotten gewaarborgd.

De bewapening bestaat uit 27 stukken geschut, als: 1 kanon van 7.5 cM., 2 snelvuurkanonnen van 7.5, 2 van 15, 6 van 12, 4 van 7.5, 8 van 3.7 en 4 revolverkanonnen van 3.7 cM. kaliber. Bovendien 2 lanceerbuizen en 2 kanonnen voor torpedolanceering.

De complete bemanning is 312 koppen, thans telt deze 300 koppen.

Een nuttige onderneming.

Door den Heer J. MORENO is concessie aangevraagd en verkregen om de hoofdstraten der stad te besproeien. Dit zal zeker een afdoend middel zijn tegen het stuiven en de onplezierige gevolgen daaraan verbonden.

Oorlogsberichten.

In ons voorlaatste nummer hebben wij in 't kort den tekst medegedeeld van de nota's, die gewisseld zijn tusschen het Vaticaan en Spanje en welke door de *Osservatore Romano* zijn openbaargemaakt. Dat de houding des Pausen in de pers verschillend is beoordeeld, valt te begrijpen, maar wat nu te zeggen van hen, die ook deze gelegenheid weder aangrijpen om den Paus te beleedigen en de edelmoedige pogingen van den Roomschen Opperpriester in het belang van den vrede tot uitgangspunt nemen voor nieuwe krenkingen!

Zij mogen het merkwaardig woord hooren, dat door een Duitsch *liberaal* blad geschreven is over de bemoeiingen des Pausen in het Spaansch-Amerikaansch conflict.

"Hoevele anti-papisten", zegt dit blad, de *Breslauer Zeitung*, "hebben het Pausdom vaak dood verklaard en toch leeft het en krachtiger en machtiger dan ooit. Dit feit zal misschien nu weder door tal van politici, die slechts op de resultaten letten, worden ontkend, maar wie onpartijdig de gebeurtenissen der laatste weken beoordeelt en zich niet door de leugenachtige depêches met hunne speculatieve bedoelingen laat beïnvloeden, zal de zaak met een ander oog bezien."

Het blad stelt dan verder in 't licht dat, wanneer het Vaticaan met zijn optreden misschien geen succès heeft, dit niet aan de Curie is te wijten, maar aan minder eerlijke invloeden.

Maar ook ofschoon de oorlog is uitgebarsten kan men niet anders dan bewondering gevoelen voor de pogingen des Pausen om twee natiën te behoeden voor de rampzalige gevolgen van een bloedigen krijg.

Leo XIII heeft in dit gevaarlijke conflict weder op schitterende wijze getoond, dat hij in waarheid is een Vredevorst. En geen wonder dan ook, dat zijn optreden zelfs den eerbied afdwingt van bladen als de *Breslauer Zeitung*.

***

Thans heeft de Amerikaansche vloot zich in slaglinie voor Cuba gerangeerd om de blokkade effectief te maken. Veertien Amerikaansche oorlogsschepen bevinden zich voor Havana, vier voor Cardenas, zeven voor Cienfuegos en vijf voor Santiago de Cuba, waar het eskader van admiraal CERVERRA zich moet bevinden.

Wat Spanje doen zal, is tot nog toe een geheim. Men kan toch niet aannemen, dat het slechts werkeloos toeziet, overigens blijkt uit de Europeesche bladen duidelijk dat in een bijeenkomst der admiraals te Madrid een vast plan is gemaakt, bij het sluiten der vergadering hebben echter alle aanwezigen op hun eerewoord moeten beloven niets van het verhandelde bekend te maken. Wel is het toevallig, dat zoowel Sanje

---

— Pober, misrabel bieuw... es miljonario a cominza zun ira, ora es lacayo a pidié di retirá i como el a mira mas di es sirbidornan ai, el a retira unbez. Ora el a jega cas é tabata di mal bijs i é tabata cera moketa i dal riba mesa, koe hendenan di cas tabata puntra otro, ta kiko por a pasé.

Después di solemnidad di matrimonio senjor Dabbs a sorprendé es hobennan coe es noticia agradabel koe é ta na idea di companjanan na nan biaha di matrimonio.

— Aki ta fastia mi caba: awé nochi mes nos ta bai Australia, oenda mi coerazon ta hala semper.

Gerard i Cherry a poné masjar contra di es idea ai, ma nan a mira koe nan no por haci nada. Nan tabata dependé henteramente di es miljonario bieuw i nan mester a obedecé.

Durante di biaha es miljonario tabata doena su yerno masjar bon idea riba criamentoe di bestia i bendementoe i Gerard tabata obligá di haci manera é tabata tendé.

Un anja después noticia a bini, koe es bieuw Lord Barchester a moeri.

— Sigur bo ta bai Inglaterra unbez, mylord? Dabbs tabata puntra Gerard. Nos ta bai huntoe, es carnernan por keda sin mi durante es poco tempoe ai. I entre tanto lo mi por combersá coe conde i duke.

Ma Gerard a haci é comprendé koe ta muchoe mas mehor, koe e bini coe un vapor despues i asina lo é haja toer cos reglá caba.

Tan pronto koe es miljonario bieuw a jega London, el a bai Barkley. E tabata frega su manoenan. Su jioe muger ta nobel di mas grandi!

Es mes lacayo koe es dia a pidié di retiré e mes lacayo a bin habri porta pé.

— Lord Barchester ta na cas? Bo no tin node di hari asina sin berguenza. Hiba mi unbez cerca Mylord.

— Masjar bon; si enberdad bo kier miré lo mi hiba bo unbez cerca dié, na es momentoe aki é ta ainda den camber.

Es homber a sigi camna dilanti Dabbs. Alafin el a keda para dilanti un porta i despues koe el a habrié é dici:

— Mylord, senjor!

Dabbs a mira un jioe den skotii di un criar.

— Aki un luna lo bo no ta na sirbisji mas, sin berguenza! Dabbs a grita furioso. Esai lo sinja bo haci spektakel coe mi. Mi ta puntra bo ainda un bez mas, oenda Mylord, mi yerno ta?

— Senjor, es aki ta Lord Barchester.

— Ta kiko bo ta papia? Dabbs tabata puntré.

— Es bieuw Lord Barchester a casa mes dia koe su sobrino a casa coe bo jioe: es criar tabata splica Dabbs. Es Lord chikitoe aki tin awor net seis luna bieuw.

— De la manera, mi jioe no ta Lord Barchester!

— No senjor, no por; es criar a respondé.

Oenda mi jioe yerno ta?

— El a bolbé bai Australia.

— Anto mi també mester bai.

Es criar a cera porta i el a hiba e miljonario bieuw te na porta di caja.

als Amerika sinds tien jaren aan de reorganisatie hunner vloten bezig zijn: Spanje zoekt zijn kracht in zijn torpedo-vloot, Amerika in zijn slagschepen, deze krijg zal dus kunnen uitmaken, aan welke richting de voorkeur moet gegeven worden.

Hoe uiteenloopend de berichten over de Philippijnen ook zijn, zij komen allen hierin overeen, dat het Spaansche eskader voor Manila geheel verslagen is. Met heldenmoed hebben de Spanjaarden gestreden tegen de Amerikaansche overmacht, die begunstigd door de zware duisternis en de groote breedte der baai, waarin het Spaansche eskader lag, hen overrompelde. Toch zal het later blijken van hoeveel Amerikaansch humbug men de berichten omtrent die overwinning heeft te ontdoen; het bericht, dat te Manila volstrekte rust heerscht, geeft tot die veronderstelling alleszins aanleiding.

Uit de houding der Europeesche Mogendheden kan men met reden opmaken, dat zij met Spanje sympathiseeren. Engeland weliswaar spreekt zich niet uit, men kan het echter niet beschuldigen van het tegendeel. Jammer evenwel, dat eigenbelang hen terughoudt van gezamenlijk tusschenbeide te komen en Amerika te stuiten in zijnen verregaanden overmoed.

NEDERLAND.

De Spaansch - Amerikaansche oorlog en onze koloniën.

De *Standaard* betoogt, dat er in het tusschen Spanje en Amerika ontstane conflict gevaar schuilt voor onze Oost- en West-Indische koloniën.

Reeds kort na den Japansch-Chineeschen oorlog is er door deskundigen, die met de Oost-Aziatische toestanden van nabij bekend waren, herhaaldelijk in de Nederlandsche pers op gewezen, dat het in bezit nemen van Formosa door Japan, duidde op een streven van deze Aziatische zeemogendheid, om haar heerschappij over den eilandengordel van Oost- en Zuid-Azië uit te breiden.

Na Formosa, zoo werd toen reeds opgemerkt, lagen de Philippijnen aan de beurt. Uiteraard komt deze Spaansche kolonie thans weer in het gedrang. Het vuur smeult er nog, en het staat te verwachten, dat, zoodra Spanje zijn strijdbare macht elders zal noodig hebben en dientengevolge de Philippijnen zal moeten ontblooten, ook deze kolonie voor Spanje zal te loor gaan. Stel nu, de Philippijnen vochten zich vrij, dan staat te verwachten, dat de Japanneezen ook hier in menigte zich vestigen zullen, en dat vroeg of laat van ernstige politieke verwikkelingen gebruik zal worden gemaakt, om met de Philippijnen als met Formosa te doen. Rusland heeft er geen belang bij, dit tegen te houden, daar het niets liever wenscht dan dat Japan afleiding in het Zuiden vinde. En Engeland heeft te ernstig belang bij het stille bondgenootschap met Japan, om ter wille van de Philippijnen Japan een oorlog aan te doen.

Wordt derhalve Spanje's macht in dit conflict derwijs verzwakt, dat het zich op de Philippijnen niet kan handhaven, dat is het volstrekt geen denkbeeldige vrees, dat wij in onze koloniën vroeg of laat Japan tot onzen onmiddellijken buur krijgen. En wie zal zich dan gerust te slapen leggen, als hij in verafgelegen koloniën tot onmiddellijken nabuur een opkomende, uitbreidingzoekende zeemogendheid heeft, die in vlootsterkte ons Indisch eskader tienmaal en meer overtreft.

Heel anders staat het in onze West; en grif moet worden toegegeven, dat onze machtige naburen in Demerary en Cayenne voorshands ons Surinaamsch bezit tamelijk secuur verzekeren, en dat Curaçao met onderhoorigheden een te klein gebied vormen, om veel hartstocht te kunnen opwekken.

Toch dient er op gelet, dat in het thans uitgebroken conflict ook het Amerika versus Europa een rol speelt. De Monroe-leer moge niet op den voorgrond zijn geschoven, toch zou men ziende blind moeten wezen, om niet te ontwaren, hoe bij het Amerikaansche volk ook deze antithese meespreekt. Amerika is voor de Amerikanen; en zoo Europa dit stelsel eerbiedigt, maar ook alleen op die voorwaarde, zal Amerika Europa laten, en zich zelfs in Azië en Afrika niet mengen.

Vooral na Engelands jongste concessie is deze Monroe-leer zelfs sterker dan vroeger als bestanddeel in het internationale recht opgenomen; en is Cuba eenmaal vrijgemaakt, misschien ook Puerto Rico, dan is het vooruit te zien, dat vroeg of laat ook deze Monroe-leer een absoluut karakter zal gaan aannemen en elk Europeesch bezit als voor Amerika hinderlijk zal gaan beschouwen.

Gevaar zou hieruit voor ons intusschen dan eerst kunnen opkomen, indien Amerikaansche syndicaten zich van den rijken Surinaamschen bodem meester maakten; indien de toevoer van Amerikanen een bedenkelijk karakter ging aannemen; en indien ten slotte de toch niet zeer homogene blanke bevolking zich overgaf aan den droom van vrijmaking van Europeesch bestuur.

Juist daarom echter is het geraden, dat Nederland niet langer deze kolonie verwaarlooze en beschouwe als een schadepost.

BUITENLAND.

Rome.—Het Jaarboekje der Katholieke Missiën, voor eenigen tijd door de Propaganda uitgegeven, wijst op den vooruitgang van het aantal Katholieken gedurende de laatste drie jaren in de landen, die onder toezicht der Propaganda staan.

Die vermeerdering bedroeg in Engeland 37.203: in Nederland en Luxemburg 62.338: in Denemarken 1900; in de Duitsche missie-provinciën 67.487: in den Balkan [alleen de Latijnen) 82.612; in Griekenland 8000.

Voor de Vereenigde Staten geeft het Jaarboekje een bevolking van 9.479.250 Katholieken op; de *Almanach de Gotha* vermeldt er volgens de volkstelling van 1890 slechts 6,231.417. De vermeerdering is dus bijna 3¼ millioen geweest.

Het aantal Katholieken van den niet-Latijnschen ritus wordt opgegeven als volgt: Abessiniërs of Ethiopiërs 30.000; Armeniërs 107.000; Kopten 25.500: Grieksch-Roemenen 1.048.090: Grieksch-Bulgaren 13.000: Grieksch-Ruthenen 3.543.600: Grieksch-Melchieten 116.700; Syre-Malabaren 260.329.

In de beide laatste jaren zijn vier apostolische vicariaten (Wales, Tonkin en twee op Madagaskar) opgericht alsmede een apostolische prefectuur in Oceanië: het vicariaat Arizona (V. S.) werd tot een diocees (Tucson) verheven.

—Dezer dagen werd te Londen de Eerw. heer Mathurin, een der beroemdste redenaars van het Anglicanisme, en in de voornaamste steden van Engeland overbekend, priester gewijd. Hij heeft als Katholiek priester zijn eerste preek gehouden te Rome, in de kerk van den H. Silvester in Capite.

Frankrijk. — François Coppée schrijft in een blad van Parijs een bewonderenswaardig artikel, dat een diepen indruk schijnt te maken. Hij vertelt, dat een zijner vrienden, een jong priester, kapelaan in een der Parijsche voorsteden, hem verklaarde, dat in de parochie slechts ¼ der kinderen gedoopt zijn, en dat eene nog grootere minderheid den catechismus volgt, en de massa dus geen godsdienstig onderwijs geniet. Er is dus geen begoocheling te maken; weldra zullen er in dat deel van Frankrijk geene Christenen meer zijn!

"Zij, die zich vrijdenkers noemen, zegt de dichter, kunnen fier zijn over dien uitslag, in twintig jaar verkregen. Ja, het is nauwelijks twintig jaar geleden — indien ik goede heugenis heb — dat het kruisbeeld werd afgeschaft als *schooltjerief*...., want dit zijn de lieftallige woorden van ik weet niet welk gemeentelijk kopstuk.

Men zette in de plaats van het kruis — ik denk het ten minste — de tafel der maten en gewichten, en de meeste kleinen zullen ook maar al te vroeg weten, wat een liter is.... .

Wat den catechismus betreft, men weet, dat hij met het kruisbeeld uit de school verbannen is als eene gedachtenis aan dweepzucht en bijgeloof (ouden stijl), en men heeft in de plaats van dit achteruitkruipend boek kleine handboekjes gesteld, waarin men den jongen *citoyens* vooral spreekt.... van hunne *rechten* — hun, die pas zelven zich den neus kunnen afvegen.

In een van die boekjes ziet men een prentje, waarop een deftige mijnheer in eene tilbury langs een straatwerker rijdt, en onder dat prentje leest men: Door het algemeen stemrecht, is Mijnheer, hoeveel fortuin hij ook hebbe, de gelijke van den baanwachter.

Die les heeft mij doen peinzen, want ge weet heel goed, dat, als deze of gene volgens zijn opvatting gestemd heeft, de mijnheer in de tilbury nog altijd zijn groot fortuin zal bezitten. gelijk te voren.

Ik vraag mij af, of de catechismus niet beter in de waarheid is — hij, die arme, oude catechismus! — die den mijnheer en den wegwerker gelijk acht voor den dood, maar die den eerste aanraadt liefdadig en den tweede gelaten te zijn: die bij den eerste den hoogmoed en bij den tweede den nijd bevecht, en alzoo, in deze wereld, een weinig geluk en rechtvaardigheid doet ontstaan, in afwachting van iets beters in het volgend leven."

Oostenrijk. — Wij hebben de vorige week medegedeeld, dat de Christelijken te Weenen in den strijd om de gemeenteraadszetels een schoone overwinning op de liberalen behaald hebben. Wolff, hierover niet weinig ontstemd, viel in den Rijksraad Dr. Lueger, den leider der Christelijke partij aan, nadat deze met eenige scherpe tusschenroepen Schönerer had tot zwijgen gebracht. Wolff noemde Lueger een verleider van Oostenrijk en profeteerde hem zijn naderenden ondergang. Lueger stond nu op en hield eene rede, waarvan wij hier een uittreksel laten volgen, om onze lezers in staat te stellen zich een denkbeeld te vormen van den spreektrant van dezen vermaarden politicus.

"Er komt langzamerhand een soort staat van beleg in dit parlement, en het zijn twee mannen, die dezen durven verklaren. Zij maken ons het werken onmogelijk. Ik zou mij niet in het debat hebben gemengd, hadde de vorige spreker zich niet tot mij gericht. Ik vat de zaak anders op, dan deze heeren meenen. Ik ben niet van zins mij voor hun driestheid te buigen. De heer Wolff heeft mij bespot, daar ik een gouden keten heb ontvangen, de keten van het commandeurschap der Gregorius-orde. Dit zit hem erg dwars (*gelach*). Hij had die zeker liever zelf gehad (*gelach*). Welnu, als hij een keten verlangt, men zal hem er eerder een aanleggen, dan hij wellicht denkt (*storm van hilariteit*)... Hij zegt verder, dat ik Oostenrijk verleid. Laten wij elkander goed verstaan. Bedoelt hij, dat ik niet eerlijk en mannelijk handelde, dan daag ik hem uit, niet op den degen, dien hij voerde tegen Badeni, maar op het mannelijk en doorslaand bewijs (*bravo's*). Bedoelt hij, dat Neder-Oostenrijk en Weenen Christelijk zijn, dat ik Christen en Katholiek ben, en mijne partij met mij, dan heeft hij gelijk. Maar als hij dan meent Neder-Oostenrijk, zooals hij zegt, van ons "schuim" te zullen bevrijden, dan verzeker ik hem, dat hij nog menig paar schoenen zal verslijten, voordat hij genoeg met de schuimspaan heeft rondgeloopen (*groot gelach*).

"Hij heeft zich immer voorgedaan als antisemiet. Dat stond hem vrij. Hij raasde tegen de Weener Jodenpers; ook dit was zijn recht. Maar het is toch ook zeker, dat zijn candidaat dr. Forster met de hulp der Joden in het 4e district is gekozen, en dat de solidariteit dezer mannen met de mannen van Wolff voor niemand een geheim meer is. En als hij dan verklaart: de Joodsche pers werkt verstompend op de geesten, dan heeft hij dit zeker zelf ondervonden? (*groot gelach*).

"Maar ik neem den strijd met hem aan in Neder-Oostenrijk; ik verzeker hem, dat niet één zijner candidaten in dit land zal worden gekozen; ik verklaar plechtig, dat ik op mij neem twee menschen te doen vallen, die naar huis moesten gaan om hun dollen roes uit te slapen, twee menschen met wie ik mij schaam den naam Duitscher te deelen, en die hier niet thuis behooren; ik verklaar hem, dat ik voor hem niet op zijde ga en voor zijn schrikbewind niet buig; ik verklaar hem, dat ik heilig overtuigd ben, dat hij en Schönerer een gevaar zijn voor het vaderland, en dat ik van nu af met alle kracht tegen hen zal optreden. Dat verklaar ik hun, ik, burgemeester van de keizerlijke hoofdstad Weenen."

Een donderend applaus van het geheele Huis viel den spreker ten deel. Zijne woorden schetsen den man duidelijk.

Ingezonden Mededeelingen.